

Průkaz osoby se zdravotním postižením

MGR. ELIŠKA ŠKRANCOVÁ

Zákonná úprava

Zákon č. 329/2011 Sb.

Příloha č. 4 k vyhlášce č. 388/2011Sb.

Okruh oprávněných osob

Nárok na příspěvek na mobilitu a na příspěvek na zvláštní pomůcku a na průkaz osoby se zdravotním postižením má při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně:

- a) osoba, která je na území České republiky hlášena k trvalému pobytu podle jiného právního předpisu nebo která má na území České republiky trvalý pobyt podle jiného právního předpisu,
- b) osoba, které byla udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany podle jiného právního předpisu,
- c) cizinec bez trvalého pobytu na území České republiky, kterému tento nárok zaručuje mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu,

Okruh oprávněných osob

d) občan členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území České republiky k pobytu podle jiného právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, nevyplývá-li mu nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropské unie,

e) rodinný příslušník občana členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území České republiky k pobytu podle jiného právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, nevyplývá-li mu nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropské unie,

f) cizinec, který je držitelem povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropském společenství na území jiného členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území České republiky k dlouhodobému pobytu podle jiného právního předpisu,

a to, pokud má bydliště na území České republiky; co se rozumí bydlištěm, stanoví zákon o pomoci v hmotné nouzi.

Příslušnost k rozhodování

(1) O dávkách a o průkazu osoby se zdravotním postižením podle tohoto zákona rozhoduje Úřad práce České republiky - krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“). Krajská pobočka Úřadu práce je dále příslušná k řízení o přestupcích týkajících se průkazu osoby se zdravotním postižením.

(2) O odvolání proti rozhodnutí podle odstavce 1 rozhoduje Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“).

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

(1) Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace.

(2) Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „TP“ (průkaz TP) má osoba se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace. Středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí, v exteriéru je schopna chůze se sníženým dosahem a má problémy při chůzi okolo překážek a na nerovném terénu. Středně těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a zhoršenou schopnost orientace má jen v exteriéru.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

(3) Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP“ (průkaz ZTP) má osoba s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace. Těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a v exteriéru je schopna chůze se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti. Těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a v exteriéru má značné obtíže.

(4) Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP/P“ (průkaz ZTP/P) má osoba se zvláště těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce. Zvláště těžkým funkčním postižením pohyblivosti a úplným postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna chůze v domácím prostředí se značnými obtížemi, popřípadě není schopna chůze, v exteriéru není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku. Zvláště těžkým funkčním postižením orientace a úplným postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu není schopna samostatné orientace v exteriéru.

Zdravotní stavy odůvodňující přiznání průkazu TP

1. Za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace na úrovni středně těžkého funkčního postižení pohyblivosti a orientace lze považovat tyto zdravotní stavy:

- a)* ztráta úchopové schopnosti nebo podstatné omezení funkce horní končetiny,
- b)* anatomická ztráta několika prstů nohou nebo ztráta nohy v nártu a výše až po bérce včetně,
- c)* podstatné omezení funkce dolní končetiny,
- d)* středně těžké omezení funkce dvou končetin,

Zdravotní stavy odůvodňující příznání průkazu TP

- e)* zkrácení dolní končetiny přesahující 5 cm,
- f)* postižení pánve s poruchou pánevního prstence a závažnou neurologickou symptomatologií,
- g)* postižení páteře s často recidivujícími projevy nervosvalového dráždění a poruchou svalového korzetu nebo se ztuhnutím dvou úseků páteře,
- h)* stavy spojené s často se opakujícími poruchami vědomí nebo závrativými stavy,

Zdravotní stavy odůvodňující přiznání průkazu TP

- i)* omezení pohyblivosti a celkové výkonnosti při běžném zatížení při interních a onkologických postiženích,
- j)* psychické postižení s opakujícími se poruchami komunikace a orientace v exteriéru; u mírného stupně autistické poruchy se zachovanou přiměřenou komunikací a chováním v obvyklých situacích, s obtížným navazováním sociálních kontaktů, s projevy zvláštních nebo neadekvátních odpovědí na sociální stimulaci okolí,
- k)* neurodegenerativní postižení s pohybovou chudostí, poruchou posturální stability, slabostí dvou končetin a podstatným snížením dosahu chůze.

Zdravotní stavy odůvodňující přiznání průkazu ZTP

2. Za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace na úrovni těžkého funkčního postižení pohyblivosti a orientace lze považovat tyto zdravotní stavy:

- a)* anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, exteriérový uživatel protézy,
- b)* anatomická ztráta dolních končetin v nártech nebo v nártu a bércei,
- c)* funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce,
- d)* anatomická ztráta dolní a horní končetiny v úrovni bérce a předloktí,

Zdravotní stavy odůvodňující přiznání průkazu ZTP

- e)* anatomická ztráta horních končetin v úrovni předloktí,
- f)* těžké omezení funkce dvou končetin,
- g)* postižení pánve provázené těžkými parézami dolních končetin nebo závažnou nestabilitou pánevního prstence,
- h)* postižení páteře provázené těžkými parézami končetin nebo ztuhnutím tří úseků páteře nebo závažné deformity páteře s omezením exkurzí hrudníku,
- i)* těžké postižení pohyblivosti a celkové výkonnosti již při lehkém zatížení při interních a onkologických postiženích,

Zdravotní stavy odůvodňující přiznání průkazu ZTP

- j)* celková ztráta sluchu podle Fowlera 85% a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) u osoby starší 18 let věku,
- k)* kombinované postižení sluchu a zraku (hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné středně těžké nedoslýchavosti, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera 40 až 65%, a oboustranné silné slabozrakosti, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí na lepším oku, kdy maximum je menší než 6/60 a minimum rovné nebo lepší než 3/60, nebo oboustranné koncentrické zúžení zorného pole v rozsahu 30 až 10 stupňů, i když centrální ostrost není postižena,
- l)* oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,
- m)* psychické postižení s často se opakujícími závažnými poruchami komunikace a orientace v exteriéru; u středně těžkého stupně autistické poruchy s nápadnými deficitem ve verbální a nonverbální komunikaci, značně abnormálním nebo rušivým chováním, s výrazně redukovanou nebo výrazně abnormální reakcí na sociální stimulaci okolí,

Zdravotní stavy odůvodňující přiznání průkazu ZTP

n) neurodegenerativní postižení s mnohočetnými hybnými komplikacemi typu rigidity, hypokinézy, tremoru, ataxie, mimovolných pohybů.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

Průkaz osoby se zdravotním postižením je veřejnou listinou.

Průkaz osoby se zdravotním postižením obsahuje:

- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení,
- b) datum narození,
- c) fotografii držitele průkazu,
- d) podpis držitele průkazu; podpis držitele průkazu se nevyžaduje, pokud je jeho opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

(2) Platnost průkazu osoby se zdravotním postižením jako veřejné listiny končí

a) uplynutím doby na něm vyznačené,

b) ohlášením jeho ztráty nebo odcizení,

c) smrtí držitele průkazu nebo prohlášením držitele průkazu za mrtvého, nebo

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

d) rozhodnutím krajské pobočky Úřadu práce o neplatnosti průkazu osoby se zdravotním postižením v případě, že

1. průkaz osoby se zdravotním postižením obsahuje neoprávněně provedené změny nebo nesprávné údaje,
2. došlo k podstatné změně podoby držitele průkazu osoby se zdravotním postižením,
3. průkaz osoby se zdravotním postižením je poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost,
4. držitel průkazu osoby se zdravotním postižením nesplní povinnost uvedenou v odstavci 3, nebo
5. bylo rozhodnuto o změně nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením nebo o zániku nároku na tento průkaz.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

(3) Žadatel o průkaz osoby se zdravotním postižením a držitel tohoto průkazu je povinen podrobit se vyšetření zdravotního stavu lékařem plnícím úkoly Institutu posuzování zdravotního stavu, podrobit se vyšetření zdravotního stavu u poskytovatele zdravotních služeb určeného Institutem posuzování zdravotního stavu anebo jinému odbornému vyšetření, předložit určenému poskytovateli zdravotních služeb lékařské nálezy ošetřujících lékařů, které mu byly vydány, sdělit a doložit další údaje, které jsou významné pro vypracování posudku, nebo poskytnout jinou součinnost, která je potřebná k vypracování posudku, je-li k tomu Institutem posuzování zdravotního stavu vyzván, a to ve lhůtě, kterou Institut posuzování zdravotního stavu určí. V případě nesplnění této povinnosti může být po předchozím písemném upozornění průkaz osoby se zdravotním postižením nepřiznán nebo může být rozhodnuto o odnětí tohoto průkazu.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

(4) Držitel průkazu osoby se zdravotním postižením je povinen písemně do 8 dní ohlásit krajské pobočce Úřadu práce, která průkaz vydala, jeho ztrátu, odcizení, poškození nebo zničení, popřípadě změnu údajů uvedených na průkazu. Na základě ohlášení vydá krajská pobočka Úřadu práce nový průkaz osoby se zdravotním postižením. Doba platnosti takto vydaného nového průkazu je totožná s dobou platnosti nahrazovaného průkazu; zdravotní stav se za účelem vydání tohoto průkazu znovu neposuzuje.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

(5) Každý, kdo nalezne průkaz osoby se zdravotním postižením nebo má v držení takový průkaz osoby zemřelé nebo osoby prohlášené za mrtvou, je povinen jej neprodleně odevzdat kterékoliv krajské pobočce Úřadu práce. Stejnou povinnost má i držitel průkazu osoby se zdravotním postižením, který ohlásil ztrátu svého průkazu, jestliže průkaz nalezne nebo jej jinak získá zpět. Při převzetí nového průkazu osoby se zdravotním postižením je jeho držitel povinen odevzdat příslušné krajské pobočce Úřadu práce dosavadní znovu nalezený nebo jinak získaný průkaz osoby se zdravotním postižením.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

(5) Držitel průkazu osoby se zdravotním postižením je povinen odevzdat tento průkaz příslušné krajské pobočce Úřadu práce také v případě, kdy je mu podle tohoto zákona vydán nový průkaz osoby se zdravotním postižením.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

- (1) Při posuzování schopnosti pohyblivosti a orientace pro účely přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením se hodnotí
  - a) zdravotní stav a funkční schopnosti fyzické osoby,
  - b) zda jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav,
  - c) zda jde o podstatné omezení schopnosti pohyblivosti nebo orientace a závažnost funkčního postižení

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením

(2) Prováděcí právní předpis stanoví, které zdravotní stavy lze považovat za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace.

(3) Při posuzování podstatného omezení schopnosti pohyblivosti a orientace u zdravotního stavu, který není uveden v prováděcím právním předpise, se hodnotí, kterému ze zdravotních stavů v něm uvedených funkční postižení odpovídá nebo je s ním funkčními důsledky srovnatelné.

(4) Funkčními schopnostmi se rozumí tělesné, smyslové a duševní schopnosti, znalosti a dovednosti nezbytné pro schopnost pohyblivosti a orientace. Při posuzování se funkční schopnosti fyzické osoby porovnávají se schopnostmi stejně staré fyzické osoby bez znevýhodnění a hodnotí se s využitím běžně dostupných kompenzačních

Řízení o nároku na průkaz OZP

- Tiskopis – elektronické nebo osobní podání
- Kontakt na praktického lékaře
- Posouzení zdravotního stavu Institutem posuzování zdravotního stavu
- Nárok na průkaz vzniká dnem podání žádosti
- Pro vydání průkazu je nutná fotografie, vlastnoruční podpis a zaplacení 30 Kč za vydání průkazu
- Určení doby platnosti průkazu, maximální doba je 10 let

Výhody pro držitele průkazu TP

(1) Osoba, která je držitelem průkazu TP, má nárok na

a) vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích pro pravidelnou hromadnou dopravu osob, s výjimkou dopravních prostředků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky,

b) přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání; za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních.

Výhody pro držitele průkazu ZTP

(2) Osoba, která je držitelem průkazu ZTP, má nárok na

a) výhody uvedené v odstavci 1,

b) bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvaji, trolejbusy, autobusy, metrem),

c) slevu 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.

**Děkuji Vám za
pozornost**

Mgr. Eliška Škrancová
Poradna NRZP – ČR
Cejl 892/32
60200 Brno
Tel.: 736 751 214